

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาหรือแรงบันดาลใจ

สภาพสังคมยุคปัจจุบันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ บุคคลมักให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนในเรื่องของปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นด้านวัตถุมากกว่าการพัฒนาทางด้านจิตใจ การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมอาจก่อให้เกิดปัญหาการขัดแย้ง ความไม่เข้าใจ เนื่องจากการแสดงออกของพฤติกรรม และความคิดเห็นที่แตกต่างกัน พฤติกรรมการแสดงออกนั้นไม่สามารถบ่งบอกความเป็นตัวตนของบุคคลได้ทั้งหมด การเรียนรู้พัฒนา ปรับปรุงนิสัย ความคิด พฤติกรรมของตนเอง และสามารถคาดคะเนพฤติกรรม ทำความเข้าใจผู้อื่น ทำให้ทราบว่าการปฏิบัติอย่างไรกับคนแต่ละประเภท การพิจารณาด้วยความเข้าใจนั้น เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ ก่อให้เกิดการปฏิบัติและดำเนินไปซึ่งความเข้าใจด้วยความพอดีและเหมาะสม สามารถช่วยลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในสังคม และทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาแห่งการพัฒนาตน หรือจะเรียกว่าเป็นศาสนาแห่งการฝึกตน หรือศาสนาแห่งการศึกษา มนุษย์จะต้องได้รับการฝึกฝน อบรม พัฒนาตนเองเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การพัฒนาตนจะทำได้นั้นจะต้องเปลี่ยนแปลงตนเองด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมตามสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงอยู่โดยเน้นคุณภาพของจิตใจ ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญ จริต 6 เป็นหลักธรรมคำสอนของศาสนาพุทธ หมายถึงสภาวะจิตของคนตามธรรมชาติหกประเภทใหญ่ๆ สามารถอธิบายถึงลักษณะของบุคคลแต่ละประเภทได้อย่างครอบคลุม เป็นแนวความคิดการทำความเข้าใจตนเองและผู้อื่น เมื่อเข้าใจอุปนิสัย ระบบความคิดของตนเองได้แล้วจะนำไปสู่ความเข้าใจลักษณะนิสัย และพฤติกรรมของผู้อื่นได้

พฤติกรรม หมายถึง ทุกอย่างที่บุคคลทำ และสามารถสังเกตเห็นได้โดยตรงหรือโดยการอนุมาน การกระทำของมนุษย์ที่แสดงออกทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ พฤติกรรมมนุษย์สามารถสังเกตได้โดยตรง คือ มีการกระทำปรากฏให้เห็นชัดเจน เช่น การนอน การยืน การเดิน การนั่ง การเอื้อมมือ การแกว่งแขน การยิ้ม หัวเราะ พฤติกรรมมนุษย์บางอย่างไม่อาจสังเกตได้โดยตรง เนื่องจากความซับซ้อนที่อยู่ภายใน เช่น ความคิด ความรู้สึก จิตนาการ การตัดสินใจ พฤติกรรมเหล่านี้จะรู้ได้จากการอนุมาน จากการกระทำต่างๆ ของมนุษย์ สิ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นความซับซ้อนเหล่านี้ทำได้โดยผ่านงานศิลปะ วรรณกรรมทางปรัชญา วรรณคดี ตลอดจน

วรรณกรรมอื่นๆ เช่น ตำนาน พงศาวดาร นิทานพื้นบ้าน นวนิยาย สามารถสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะนิสัย พฤติกรรม การแสดงออกให้รับรู้ถึงความดีงาม และความชั่ว สิ่งต่างๆ ที่แสดงให้เห็นเหล่านี้เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาทำความเข้าใจ เพื่อใช้เป็นทางเลือกในการมีชีวิตอยู่ร่วมกันของบุคคลอย่างมีความสุข

1.2 แนวความคิด

ผู้ศึกษานำเสนอผลงาน โดยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากการวิเคราะห์ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของนางในวรรณคดีมาเชื่อมโยงกับจริตทั้ง 6 ประเภท ได้แก่ ราคะจริต โทสะจริต โมหะจริต วิทกจริต ศรีทธาจริต และพุทธิจริต นำเอาลักษณะนิสัยของนางในวรรณคดีมาเป็นสื่อในการแสดงสาระและรูปแบบของแต่ละจริต ซึ่งแต่ละจริตนั้นจะมีลักษณะ แนวความคิดที่แตกต่างกันออกไป เพื่อที่จะนำไปสู่การทำความเข้าใจตระหนักถึงการย้อนมองตนเอง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญก่อให้เกิดการปฏิบัติ ดำเนินไปซึ่งความเข้าใจด้วยความพอดีและเหมาะสม ความสามารถพัฒนาตนและรู้จักนิสัยของตนเอง เข้าใจนิสัยของผู้อื่นนั้นทำให้เกิดการปรับปรุงความคิดและจิตใจ ในการดำเนินชีวิต

1.3 ความสำคัญของประเด็นที่นำเสนอ

การนำเสนอผลงานศิลปะ เพื่อถ่ายทอดลักษณะของจริต 6 ผ่านตัวละครในวรรณคดี ซึ่งนำเอาลักษณะนิสัย พฤติกรรม ของนางในวรรณคดี เป็นสื่อเชื่อมโยงเข้ากับลักษณะของจริตทั้ง 6 ประเภทนั้น สามารถนำเสนอแนวความคิด ถ่ายทอดความรู้สึกในอีกแง่มุมหนึ่ง ทำให้เกิดประเด็นใหม่ๆ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ และหลากหลาย สามารถพัฒนาความคิด ตอบสนองการรับรู้ในเรื่องของการแสดงออกถึงอารมณ์ จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ โดยให้ผู้อื่นได้รับรู้ความรู้สึกนั้น ผ่านประสาทสัมผัสของมนุษย์ เห็นความสวยงาม คล้อยตามทำนองและเนื้อหาตระหนักถึงการย้อนมองตนเอง เพื่อการมีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

1.4 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.4.1 เพื่อสร้างผลงานศิลปะ นำผู้ชมเข้าไปสัมผัสกับสื่อ รับรู้ถึงความงาม และลักษณะของจริตทั้งหกประเภท

1.4.2 เพื่อพัฒนาทักษะ กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานสื่อศิลปะ ผ่านการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย และภาพถ่าย จากแนวความคิดเรื่องจริต 6

1.5 รูปแบบและเทคนิค

รูปแบบในการนำเสนอผลงานศิลปะเพื่อสื่อถึงลักษณะนางในวรรณคดีในความหมายของจรีต 6 แบ่งออกเป็นสามส่วน

1.5.1 ส่วนแรกเป็นการออกแบบ และสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย เพื่อสื่อถึงแนวความคิด และลักษณะเด่นของจรีตแต่ละประเภทมีจำนวน 6 ชุด ซึ่งได้สร้างสรรค์จากวรรณคดีโดยการวิเคราะห์ลักษณะนิสัยนางในวรรณคดี นำลักษณะ พฤติกรรมตัวละครจากบทประพันธ์มาเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับความหมายของจรีตทั้ง 6 ประเภท

1.5.2 ส่วนที่สองเป็นศิลปะภาพถ่ายจำนวนทั้งหมด 12 ภาพ จากเครื่องแต่งกายที่ได้ทำการออกแบบและสร้างสรรค์ แบ่งการนำเสนอภาพถ่ายตามจรีต จรีตละ 2 ภาพ ประกอบไปด้วยการนำเสนอเครื่องแต่งกายเพื่อสื่อถึงลักษณะของจรีต 6 ประเภท จำนวน 6 ภาพ และภาพถ่ายที่สื่อถึงการแก้ไขจรีตจำนวน 6 ภาพ นำเสนอภาพถ่าย การออกแบบเครื่องแต่งกายผ่านนางแบบ โดยใช้นางแบบเพียงคนเดียวทั้ง 12 ภาพในการนำเสนอ เพื่อสื่อให้เห็นถึงความแตกต่างทางด้านอารมณ์ของภาพที่เปลี่ยนไปตามชุดที่สวมใส่และองค์ประกอบที่มีอยู่ในภาพ

1.5.3 ส่วนที่สาม จัดทำเอกสารเพื่อเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาของจรีตแต่ละประเภท และวิธีการแก้ไข นำเสนอผลงานภาพถ่าย รวมถึงงานเขียนของตนเองเพื่อใช้อธิบายผลงาน

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการสร้างสรรค์

1.6.1 ผลงานศิลปะ สามารถเพิ่มความสนใจในการรับรู้และเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาเรื่องราวของจรีต 6

1.6.2 ผู้ชมรับรู้คุณค่าของความงาม และความหมายของจรีต 6 ผ่านผลงานศิลปะที่นำเสนอ

1.6.3 ผู้ศึกษาเกิดความรู้ และเข้าใจในเรื่องของ จรีต 6 ในการพัฒนาจิตใจ รูปแบบความคิด นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

1.6.4 พัฒนาความรู้ด้านศิลปะ ทั้งทางด้านแนวความคิด และรูปแบบในการนำเสนอ

1.6.5 ช่วยให้เกิดการพัฒนาความสามารถ เรียนรู้ทางด้านเทคนิค วิธีการในการสร้างสรรค์สื่อศิลปะเพิ่มมากขึ้น

1.7 วิธีการสร้างสรรค์

1.7.1 ศึกษาพระไตรปิฎก หมวดพระอภิธรรม

1.7.2 ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของจรีต 6 และการทำความเข้าใจ

เข้าใจตนเองในด้านจิตวิทยา

- 1.7.3 ศึกษาข้อมูลจากหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับจิตวิทยาพุทธศาสนา
- 1.7.4 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับวรรณคดี นำไปสู่การวิเคราะห์ลักษณะนิสัยนางในวรรณคดี ให้ตรงตามลักษณะของจรีตทั้ง 6 ประเภท
- 1.7.5 ศึกษาข้อมูลในเรื่องของการออกแบบเครื่องแต่งกาย และแฟชั่น
- 1.7.6 ศึกษาและวิเคราะห์แนวความคิด รวมถึงการใช้ทัศนธาตุในการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของจรีตนางในวรรณคดีทั้ง 6 ตัวละคร
- 1.7.7 นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียง วิเคราะห์
- 1.7.8 ทำภาพร่าง (Sketch) การออกแบบเครื่องแต่งกาย
- 1.7.9 รวบรวมสรุปผล เพื่อปรับปรุงแก้ไขในเรื่องรูปแบบการนำเสนอ
- 1.7.10 ลงมือปฏิบัติงาน ตัดเย็บเครื่องแต่งกาย และถ่ายภาพ
- 1.7.11 จัดทำรายงานการค้นคว้า
- 1.7.12 ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข
- 1.7.13 นำเสนอผลงานในรูปแบบนิทรรศการศิลปะ

1.8 ขอบเขตของงานวิจัย

- 1.8.1 ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับพระไศรยพิฎก ปรัชญาอิทธิธรรม จรีตแห่งบุคคล
- 1.8.2 ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับวรรณคดี และวรรณกรรม
- 1.8.3 ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับตัวละครหญิงในวรรณคดี 6 เรื่อง ได้แก่
 - 1) มัทนา จากเรื่อง มัทนา (มัทนะพาธา)
 - 2) สร้อยฟ้า จากเรื่อง ขุนช้างขุนแผน
 - 3) โมรา จากเรื่อง จันทโครบ
 - 4) ทมยันตี จากเรื่อง พระนลคำหลวง
 - 5) มัทรี จากเรื่อง มหาชาติคำหลวง (มหาเวสสันดรชาดก)
 - 6) สาวิตรี จากเรื่อง สาวิตรี
- 1.8.4 ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับการทำความเข้าใจตนเอง (จิตวิทยา)
- 1.8.5 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์
- 1.8.6 ศึกษาแนวความคิดทฤษฎีการรับรู้
- 1.8.7 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทัศนธาตุทางศิลปะ
- 1.8.8 ศึกษาหนังสือเกี่ยวกับการออกแบบเครื่องแต่งกาย

1.8.9 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผิวสัมผัสในการเลือกใช้วัสดุ

1.8.10 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเครื่องแต่งกาย

1.8.11 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครในวรรณคดี

1.9 แผนและระยะเวลาในการดำเนินการ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คาดว่าจะใช้เวลาทั้งสิ้น 8 เดือน ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย	เดือน							
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.
1. ศึกษารวบรวมข้อมูลเบื้องต้น	→							
2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์		→						
3. นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ มาปฏิบัติทดลอง			→					
4. ทำภาพร่าง (Sketch)				→				
5. นำภาพร่างปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา					→			
6. รวบรวมสรุปผล เพื่อปรับปรุงแก้ไข						→		
7. ลงมือปฏิบัติงาน							→	
8. จัดทำรายงานการค้นคว้า								→
9. ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข								→
10. นำเสนอผลงาน								→

ตาราง 1.1 แผนและระยะเวลาในการดำเนินการ